

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy óra . . . . . 1 kor. Egy óra . . . . . 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felelős szerkesztő:
UJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 49. szám.

Kecskeméti gyümölcspiacz.

A debreczeni gazdasági egyesület tanulmányuti kirándulást rendezett Kecskemétre. A gazdálkodókból, szőlőtermelőkből és a város képviselőiből álló társaság tagjai gazdagon megrakodhattak tapasztalatokkal abban a csodálatosan fejlődő városban. A minden részletében tanulságos és érdekes tanulmányut teljes leírásától egyelőre eltekintve, néhány vonással képet kívánok adni tapasztalatainak egyik legérdekesebbjéről: a kecskeméti gyümölcspiaczról. Czimnek igénytelen ez, valóságban azonban mélységes közgazdasági jelentőségű mozzanata játszódik le Kecskemét gazdasági életének ott azon a két templomközi téren.

Hajnali két órakor, söt barackérés idején már éjfélkor megnépesül a tágas, bővezett és tisztán rendben tartott tér; szekerek jönnek, szekerek mennek, kosarak sorakoznak kosarak mellé; zajtalanul megtelik az egész piacz. Cseresznyével kezdődik ideje és késő őszi eltart, a későn-érő őszi barackig mindenféle gyümölcs tömördek

mennyiségben és kiváló fajokban kerül ott forgalomba.

Ezidőszerint a megye szezon áll. Szekereken, azonkívül 38 sorban mintegy 300 on felüli kosár megyet láttunk egy tömegben, ez a tömeg hajnaltól reggeli 7 óráig változatlan mennyiségben áll, csak hogy a kosarakat folyton hordják el a vevők és helyettük egyre hoznak újakat, úgy hogy egyéjjel is tömördek tömegben kerül eladásra.

És e közben csönd van a piaczon. A száz és száz eladó és vevő halkán kérdez-felel, ad és vesz. Kereskedők sietnek végig a sorokon. Az eladó előtt négy-öt kosár közül csak egy van felbontva.

— Ilyen a többi is? Ilyen. Mi az ára? Kosárja 1 forint 10 krajczár. Hány van? Itten 5, otthon még 4 kosárral. Megveszem mind a kilenczet.

Ennyi az egész. Fel sem bontják a többi kosarakat. Az eladó pedig pénzt sem kap, csak egy darabka papírt, rajta írva: 9/1 frt. 10. Ez a törtszám egyelőre az ellenérték. A pénzt majd a beszállításkor kapja meg érte. És mennek tovább; az alku, a vétel fo-

lyik tovább, nyugodtan, egyszerűen és komolyan. A mi gazdasszonyaink, akik szokva vannak, hogy a kofa-önagyságak a legotrombább káromkodással támadnak rájuk, valóban elcsodálkozhatnak. Nem kell ott cifra szakaszokban megszerkesztett piaczi rendtartás. Maguk az eladók tartanak rendet és jaj, aki azt megbontja. Jó példája ennek ez a kis csattanós eset. Valamilyik gyümölcskofa gorombán, csuful rászólt egy szakácsnéra, az meg sirva fakadt. Nosza összezudul a többi kofa.

— Hát így illik bánni azzal, aki vönni akar? Hát nem szégyöllik kend magát, a szöme nem sült ki?! Gyűjjön csak galambom, üsse csak képen a gyalázatosat, ne féljön, adunk mi nékie, ha el nem türi . . .

És ott, azon helyben pofon kellett ütni megsértőjét, az egész gyülekezet, a helypénzszedők, a rendőrök szemeláttára. Nem lett abból akta, hanem a sommás uton elintézett per óta az élesebb nyelvű kofák is kétszer meggondolják, amit egyszer mondani akarnak.

Hét óra után már nem igen hoz-

A törpék országában.

Harrison angol ezredes „Life among the Phigmies” című, nemrég megjelent munkájában érdekesen írja le a közép-afrikai őserdőkben a törpéknél tett látogatását. Könyvét olvasva, mintha a középkori utleírások egy-egy fejezete, vagy Gulliver utazásai eleveidnének meg előttünk. Harrison Brovne skót mérnök és Wahby Achmed arab társaságában tette meg az utat. Expedíciójában 8 számár és egy öszvér is vele volt, de az utóbbi csakhamar elöglött és a benszülőtteknek szolgált eledelül. Az Itturi folyón áthaladva a Pygmäen erdőbe jutott Harrison expedíciója. Az előre küldött követeknek sikerült a törpéket rávenni, hogy a fehér „óriásokat” hódolattal és tánczczal üdvözöljék.

Az elköltött lakoma után mintegy harminczöten, legöbbyire férfiak jöttek át táborunkba — írja Harrison ezredes. — A kis csapat majdnem teljesen ruha nélkül jelent meg, a férfiak s arvasbőrövet, míg a nők levelekből összetákolt kötényszerű övet kötöttek maguk el. Egy öreg harczos kis dobot vert, vert, míg a többiek tánczoltak. Sóval és gyöngyökkel ajándékoztuk meg a kis társaságot s kértük őket, hogy másnap vegyenek részt

velünk a vadászaton. Meg is ígérték, de egyetlen egy sem jelent meg közülük.

Repülő hangyák és óriási legyek csipései kellemetlenné tették az utazásunkat. Az őserdőben mély csend honolt, amelyet időről időre a majmok rikacsolása zavart meg. Nappal még kalapot sem kellett használnunk, mert a sűrű lombozaton a nap sugarai nem tudtak áthatolni.

A kis törpék bizalmát pár nap alatt azután annyira megnyerte Harrison, hogy azok legrejtettebb falvaikat is megmutogatták. Sohasem hordtam magamnál fegyvert — folytatja leírását az ezredes — néha magammal vittem a seréttel töltött fegyveremet, mert a röpjülés közben lelőtt madarak nagy örömet szereztek a törpéknek. Rendesen magammal vittem azonban fényképező készülékemet, egy botot és ernyőt, amelyet mindig megbámultak. A törpék falvai 10—12 háziköböl állanak, amelyeknek átmérője hét láb és magassága négy láb, az „épület” váza hajlitott ágakból áll banaan levelekkel fedve. Egy-egy gúnyhóban 8—9 ember lakik. Valamennyien egy választott főnöknek engedelmességeknek, akinek kötelessége a támadt czivakodásokat eloszlatni s a tábornak időről-dőre való áthelyezésében intézkedni, mert a törpék nomád életet folytatnak. Egy-

egy agyagból készült fazék, viztartó korsó az összes házi berendezkedésük.

Amikor hozzájuk mentem, már rendezebben fel voltak öltözködve, vastag cserzett bőrkötényt kötöttek maguk elé, míg a nők most is megtartották falevelekből készült kötényüket, amelyet napról napra változtatnak. A törpék haja rövid és fürtökben omlik alá, különösen sok időt töltenek a hajművészi elkészítésével. Szokásuk szerint a hajat fejük egyes helyén egészen kivágják, vagy a fél fejet leborotválják, mások keskeny sávokat vágnak ki a hajból, gyakori eset, hogy két-három csomóba fonják, amelybe aztán tollat vagy levelet fonnak. Rendesen három láb és tíz hüvelytől négy láb és öt hüvelyig terjed a magasságuk, akadnak közöttük kövérek is, legnagyobb részük olyan sovány, mint a csontváz. Az asszonyok, mint minden benszülőtt törzsnél, erősebbek a férfiaknál. Arcszínük a sötét feketétől a beteges sárgáig váltakozik. A rezet értéktárgyak készítésére használják, de a gyöngyöt és a kagylót is nagyra becsülik. A fegyver készítésére vasköveket gyűjtenek, a tűz elkészítésére a földbe lyukat ásnak, amelyben megolvasztják a vasköveket, miközben a bambuszpálcákból ráfujva élesztik a lángot. A megolvastott vasból dárdát, kést és íjjakat készítenek,

Egy modern háló szoba szép toalettal eladó
KOVÁCS GYULA műasztalosnál, Darabos-utca 17. szám.

nak több gyümölcsöt. Ritkulnak a sorok nyolczra már a zömét mind elhordták. És ez idő alatt, hajnaltól kezdve lázas munkával dolgoznak a csomagolóknak. Érdekes megtekinteni egy ilyen csomagoló — telepet szétválogatják, faj és minőség szerint a gyümölcsöt és csomagolják különböző módon, úgy ahogy Németországban vagy Ausztriában esegyebütt kívánják. Németországban például csak füles kosarat fogadnak el a kereskedők, mert azt kiürítéskor eladhatják piacra járó kosár gyanánt. Bécsben pedig csak kerek kosarakban, szélüktől magasan felhupozva, papir és zsákvászón védő burkolattal veszik a gyümölcsöt és fogadják el valódi „kecskeméti“ gyanánt. Az élelmes, kereskedői szellemű kecskemétiak aztán így kitapasztalták már, hol miképp kívánják és ügyesen alkalmazkodnak. Hasznát is látják, mert kivitelük évről-évre nagyobb arányokban fejlődik.

Már a reggeli vonatokhoz társzerek hosszú sora indul mély kosarakkal rakva. És így megy minden vonatinduláshoz estig.

Egyik gyönyörű szőlőtelepről visszatérve ünnepi banketten fogadtak szíves vendéglátóink. Mig szó-szó utánpohárköszöntők árja indult meg, magyar szokás szerint — elgondolkozva néztem ki az étterem széles ablakán. Künn az utcán társzerek dühörögtek.

Hagyjuk a pohárköszöntőket, urak. Azok a dühörgő szerek, ott künn, jobban beszélnek a legragyogóbb szónoklatnál is! Ez a város a magyar faj büszkesége; ezen a vidéken, hol az alpári csatában Árpád magyarjai hulló vérrel, hősi küzdelemmel diadalt

és hazát szereztek, e város derék színmagyar népe hulló veritékkel, kitartó munkával olyan alapot épít a további fejlődésnek is egyik legszilárdabb támasza lesz.

Nemzetek nem fejlődnek gazdasági fejlődés nélkül. A magyarság politikai lehangolásának a gazdasági téren ázott aknák és vermek voltak a legveszedelmesebb okai. És a magyarság legutóbbi időben szemmel látható emelkedésének leghathatósabb oka, emelkedésünknek szerencsétlen közjogi viszonyok közt is megtartója a magyar nemzeti gazdasági élet lépésről-lépésre öntudatosabbá, erősebbé fejlődése.

Ez az öntudatos gazdasági élet teszi, hogy Kecskemét városa duzzadó erővel, hatalmasan fejlődik és lesz gazdasági fejlődésünk, így nemzeti emelkedésünk egyik zászlóvivő vezérvárosává abból a szerény falusias alföldi városból, ami nemrég volt és amiből néhány év alatt tökéletes kultúrvárosává fejlődött.

Tisztelettel emelünk azért kalapot ez erős izmu, erős akaratu törzsökös magyarság előtt, mely megköti a puszták futóhomokját, sivar buczkákön gyönyörű szőlőtelepeket varázsol elő és az értéktelen homokot csengő aranynya tudja változtatni.

De nemcsak a férfiakat illeti a tisztelet; szántóföldön, a sok ezer hold szőlőkben a férfi dolgozik. A gyümölcs-termelésnél, eladásnál és forgalomba hozásnál azonban minden munkát a derék kecskeméti asszonyok szorgalmas keze végez. Nem szégyenlik a gazdagok és nem kerülnek dologtalanul a szegények ott a munkát.

Ilyen munkás, derék városunk fejlődjön minél több és a magyarság jövője szebb lesz, mint multunk legragyogóbb napjai!

Dr. Rác Lajos.

amelyeket a legkülönbözőbb alakokra formálnak.

A férfiak ritkán élnek 40 évnél hosszabb ideig, míg az asszonyok a 35 évet is ritkán érik el. Rövid életkoruk azzal magyarázható, hogy az évek 8 hónapján át ugyszólván mocsárban élnek, mert ez idő alatt napról-nap esik s ezalatt az élelmszereket is nehezen szereshetik meg. Patkány, egér és békahussal csillapítják ez idő alatt éhségüket, innét van az, hogy köztünk a himlőjárvány oly gyakori, majdnem kivétel nélkül köhögnek és betegesek. Érdekesek a házasságaik is. Rendesen 8—9 éves korukban házasodnak. A férfi 3—4 dárdáért, 10—15 nyilért veszi meg feleségét, a fegyvereket részletekben fizetik meg a leány apjának. A házasságkérés abban áll, hogy egy-egy dárdát vagy nyilat küldenek el a leányos házhoz s ha azt elfogadják, a többi fegyvert is utána küldik s a kialakított utolsó fegyver után elviheti a menyasszonyt. Egy férfi annyi leányt vehet feleségül, ahányat ily módon meg tud vásárolni. Különösen nagy örömet okoz az első gyermek születése, ha az elsőszülött fiú, de ha leány születik, banaan levéllel végigveri az apa az újszülöttet. Az igazságszolgáltatásuk gyors és borzasztó, ha valakit meggyilkolnak, azért a legközelebbi hozzátartozója áll vérboszut.

végrehajtásától eltölti hivatalnokait, 4. azoknak teljes anyagi és erkölcsi kárpótlást nyújt, 5. utasítja a polgármestert, hogy minden hónapban egy rendes és tíz bizottsági tag kiváratára barmikor rendkívüli közgyűlést hívjon egybe.

Aradmegye törvényhatósági bizottsága Urbán főispán elnöklésével tartott közgyűlésén egyhangulag hozzájárult az állandó választmány által előterjesztett bizalmatlansági javaslat-hoz. A románok részéről Velics Mihály pártolta az indítványt, mert a kormány a nemzetiségi kérdésben sem hozott semmit.

Vármegyénk és vidéke.

Elfogott rablógyilkos.

— Kolozsvárt elfogták a karczagi rablógyilkost. —

Mint annak idején lapunk is megírta, június 17-én reggel Karczag nagyközségben meggyilkolva találták özv. Tóth Imrénét. A gyilkos az özvegy asszonytól elrabolt kilencz darab 20 koronás bankjegyet és megszökött. A gyilkosnak kilétét a csendőrség sokáig nem tudta megállapítani. Végre jun. 26-án a csendőrség Nagyváradon biztos nyomra akadt a gyilkos két barátjának elfogatása révén.

Elfogták ugyanis Laczkó János és Alajos Dezső hentes segédekét, akik bevallották, hogy Máté Karczagról Nagyváradra ment, őket borozni hívta és eközben bevallotta, hogy a sok pénzt az özvegy meggyilkolásának árán kereste. A három jóbarát azután Kolozsvárra jött és itt a rablott pénzt pár nap alatt az utolsó fillérig elmulatta. A két hentes legény azután visszatért Nagyváradra, míg a gyilkos itt maradt a városban. A két fiatal embert letartóztatták s a gyilkos elfogatására csendőrök jöttek Kolozsvárra s itt a rendőrség segítségével nyomozott több napon keresztül a városban, de eredménytelenül.

Végül a csendőrök visszatértek és a kolozsvári rendőrség a nyomozást egyik legügyesebb detektívjére: Vezér József-re bízta, aki rövid idő alatt a fénykép alapján megállapította, hogy a rablógyilkos Kolozsvárt tartózkodik és az erdők aljában a sétatéri bokrokban keres magának menedéket. Természetesen ilyenkor nyáron, amikor minden bokor szállást ad, nehezebben ment a nyomozás, de tegnap délben a detektív nyomára akadt Máténak a sétatéren és a nyomon haladva hátulról közeledett feléje, de az, bár gyanútlanul gyors lépésben a lövöldé háta megélt levő fásberekbe ment, a mikor egyszer hátra pillantva észrevette az utána igyekvő detektívet, menekülni akart. De már késő volt. Vezér detektív pár ugrással utólrta és mellén megragadva pillanat alatt zsebeit átkutatva, hogy vajjon nincs-e nála fegyver s letartóztatta.

Máté Pál szó nélkül követte a rendőrségre, ahol dr. Rimóczy kapitány rögtön vallatás alá fogta. Máté előadta, hogy ő özv. Tóth Ferencznének hosszas időn keresztül üzletvezetője volt, mint hentes legény. Az öregasszony — állítása szerint — eltávoztása után is adós maradt és ő június 17-én reggel elment hozzá, hogy pénzt követelje. Heves szóváltás fejlődött ki közöttük és ő felkapta a szoba asztala mellett heverő fejszét s azzal háromszor az asszony fejére sújtott. A súlyos csapások alatt az asszony összeesett és pár percnyi kínódás után kiszívott. Máté ekkor élve az alkalmal, az ágyon levő sárga bőrtárcza tartalmát, 180 koronát kiürítette és megszökött.

Politikai híreink.

Budapest, július 3.

Fejérváry fortélyoskodásai.

Azt jelentik, hogy Fejérváryt nem rendelte vissza a szombati kudarcza. Tovább folytatja a fortélyoskodásait... Bizik a megegyezés lehetőségében; még mindig reményli, hogy esetleges újabb áruláshoz még mindig kerülnek gyászmadarak... Szegény rokkant bécsi kozák!

Gyön a Galgóczy.

Fejérváryék bérencztollasaikkal fenyegetőhíreket terjesztenek, ha Fejérváriéknak nem sikerül a cselvetés, akkor majd a nyílt önkény következik. Galgóczy tábornaggyal az élén... De hülyék ezek a jó urak!

Zombor város és Aradmegye a kormány ellen.

Zombor város törvényhatósága mai közgyűlésén Latinovits Pál főispán elnöklése alatt egyhangulag határozatilag kimondotta, hogy 1. A kormány iránt bizalmatlansággal viseltetik, 2. adóbehajtást és ujonczállítást nem foganatosít, attól a hivatalnoki kart eltölti, 3. a törvénytelen rendeletek

A pénzt társaival Kolozsvárt elköltötte s azóta a megmaradt néhány krajczárból élt, szerte széjjel csatangolva a városban. A helyi lapokból, melyek azt írták, hogy őt a rendőrség Nagyszebenben keresi, nyugodtan járta a belvárosban és nem sejtve, hogy a nyomozást itt nem fejezték be. Így tartóztatták le.

Hajduvármegye rendkívüli közgyűlése. A hajduk is porondra állanak az alkotmányért. A július 10-én, délelőtt tartandó rendkívüli közgyűlésen csatlakoznak a nemzeti álláshoz és szavaznak bizalmatlanságot az alkotmányellenes kormányra.

Szabolcs megye vásárjai. Szabolcs megye új heti vásárrendeletet dolgozott ki. E szabályrendelet szerint a következő új intézkedések lépnek életbe. Minden, nem helybeli iparosok is mindennemű korlátozás nélkül szabadon árusíthatnak: Rakamaz, Nyírmada, Tiszadob, Nyírbagos, Tiszapolgár községek hetivásárain, ellenben: Nyíregyháza rendezett tanácsú város, Kisvárdá, Nyírbátor, Mándok, Nyírbakta és Szentmihály községek hetivásárain csak élelmi szerek, kerti és mezei termények, továbbá házi iparcikkek árusítói és a felvidéki házalók kivételével nem helyben lakók nem árusíthatnak, végül Tiszalök Ujfahértó, Balkány, Nagykálló és Tiszadada községek hetivásárain az előbb felsorolt kivételezéseken kívül csak oly iparkészítmények árusíthatók, melyeket azon községben nem termelnek. Ezek a nevezett községekre vonatkozólag a szabályrendeletben egyenként fel vannak sorolva és amennyiben egyik vagy másik községben a felsorolt cikkek helybeli iparosok által termeltetni fognak, a megye alispánja feljogosítást nyer a szabályrendeletben, hogy azon községbeli ipartársulatnak, vagy magának az iparosnak kérelmére, azon cikkek idegenek által a község hetivásárain árusítását kellő közhirrététel mellett betilthassa. A szabályrendelet most van a kereskedelemügyi miniszteriumban jóváhagyás alatt.

Husárszabályozás Tiszaezsláron
Az utóbbi időben a folytonosan növekedő drágaság ellen egyes helyeken hatósági rendelkezésekkel védekeztek. Így például Tiszaezslár község közgyűlése a hus árát szabályrendeletileg szabályozta. E szabályzatot a kereskedelmi miniszter is jóváhagyta.

Egy kadét borzalmas öngyilkossága.

Öngyilkosság a hadapródiskolában.

Budapest, július 3.

A budapesti közös hadseregbeli hadapródiskola vasárnapi csöndjét rémes fegyverdurrogás zavarta meg.

Az iskola egy fiatal növendéke közvetlen az ebéd előtt, Manlicher-fegyverével főbe lőtte magát. A fiu egy előkelő család gyermeke. A neve Lipthay Tibor. Holnap lesz az intézetben a bizonyítványosztás s a szegény kis növendék ma szörnyű ijedelemmel értesült róla, hogy a szigorú tiszt urak megbuktatták.

Elkeseredésében bevonult az iskola-terem mellett lévő benyilóba s egy lövéssel, mely az agyvelejét egészen széttroncsolta, kioltotta a maga reményteljes, fiatal életét. Egyik társa bukkant rá, amikor az ebédre hívó csengettyűszó felhangzott s a növendék hosszas távolléte feltűnt neki.

Az intézetben az öngyilkosság nagy konsternációt okozott, mert már két évvel ezelőtt is közvetlenül a bizonyítványosztás előtt dobta el magát az életét az intézet egyik növendéke.

A mai szerencsétlen kis öngyilkos 4 levelet hagyott hátra, amelyekben azt írja,

hogy a mérhetetlen szigorúságot lehetetlen tovább elviselni. Hogy a kis kadétek sorsa milyen Magyarországon, annak jellemzésére a mai szomorú eset alkalmából lapunk egy barátja a következő történetet mondja el:

Egy első éves hadapródiskolai növendék a minap az édesanyjával ült az egyik körüti villamos kocsiiban. Valamelyik megállónál egy mérges arcu kapitány ur szállt föl a kocsiába. A gyerek erre ijedten sugta oda az anyjának: — Mama ne beszélj hozzám magyarul, mert nagyon kikapok, ha a kapitány ur meghallja...

Ismerősünk, aki véletlenül tanuja volt annak a megjegyzésnek, elpirulva szállt le a kocsiról. Szégyelte magát. Minden felnőtt magyar embernek szégyelnie kell magát, hogy egy szabad országban a magyarul beszélő kis kadétek elsápadnak ijedtükben, ha egy mérges arcu kapitány közeledik feléjük...

Még a délután folyamán kiment a kadétiskolába a második kerületi halottkém, azután a holttestet a 17-es helyőrségi kórházba szállították.

Holnap lesz a temetés katonai pompával.

Mi az ujság?

Ahol a tudósokat megvetik.

Gagarin herceget, akinek fia a csuzimai titkárban az Imperator Alexander III. nevű csatahajóval együtt elpusztult. Pétervárott perbe fogták, mert a Nowoje Wremjában Rozdesztvenszky admirálist erős bírálat tárgyává tette. Cikkében Gagarin herceg súlyos vádakkal illeti a tengerészet vezető embereit, műveletlennek mondja a tengerésztiszteket, akiknek körében a tudást megvetik. Gagarin herceg fia Moszkvában a technikai főiskolán végezte tanulmányait s mint katona az Apraxin és Pezesivnt hajókon mint mechanikus szolgált. A fiatal herceg egészen a tengerészetnek akarta magát szentelni és hajómérnöknek akarta magát kiképezni. Az öreg herceg ezt a tervet közölte egy tenger-nagygyal, aki ridegen visszautasította a herceget, mert nekik — ugymond — tudósok nem kellenek. A megvetés hangján történt visszautasítás daczára a fiatal Gagarin herceg a háború kitörésekor önként jelentkezett szolgálatra és hősi halált halt.

Meggyalázás után a halál. Óriási izgatottság uralkodik a kölni külvárosokban. Egy magas, atléta termetű uri ember már hetek óta magához csalogatja a fejletlen leánygyermekeket, a kiket azután meggyaláz. — Főképpen munkások gyermekeire veti ki a hálóját s épen ezért a külvárosokban nagy a rettegés a szülők között. Minden elővigyázat daczára, a szatírnak ismét sikerült hatalmába ejteni egy Hírr Mária nevű ötesztendő leánykát. Kihurcolta a szántóföldekre és ott meggyalázta. Ezután egy nagy követ ragadott föl és ezzel addig ütötte a boldogtalant, miá meg nem halt. A közelben levő aratók észrevették a büntettet. Kaszával, kapával üldözőbe vették a merénylőt, de annak sikerült elmenekülnie.

Városi közigazgatásunk.

Központi választmányi ülés. A városi központi választmány Kovács József polgármester elnöklété alatt hétfőn délután 3 órakor tartott. Jelen voltak: dr. Fejér Ferencz, dr. Tüdös János, dr. Varga Lajos, ifju Schwarcz Vilmos és Varga Károly jegyző.

A választói névjegyzék ellen beadott felebezéseket tárgyalta és több felszólalót felvettek többet elutasítottak. A választmány a törvény értelmében sok szolgáló állásban levő egyént törölt a névjegyzékből, így a levélhordókat, postaszolgákat, vasuti szolgákat, a kik egyébként fizetett adók után szavazók lettek volna. Hát bizony ez nem volt helyénvaló most, amikor az általános szavazati jog behozatalát írta zászlájára a képviselőház többsége és amikor annak behozatala már csak néhány hónapi türelem kérdése.

Szegényügyi bizottsági ülés. A város szegényügyi bizottsága július 7-én d. e. 11 órakor tartott ülést a városházán.

Eskütétel. Ozory István, kit Domahidy Elemér főispán közigazgatási gyakornoknak nevezett ki, a hétfői tanácsülésben tette le a szokásos hivatali esküt.

Hol a lesz a villamos telep?

A városi tanács megbizta a világitási vállalatot és a mérnöki hivatalt, hogy adjon véleményes jelentést a villamos telep kérdésében. A világitási vállalat azt javasolja, hogy a telep a gázgyár szomszédságában építtessék fel, míg Aczél Géza főmérnök a telep helyéül a Miklós utca végén levő Salétrom laktanya helyét ajánlja. A világitási vállalat nem javasolja a főmérnök véleményének elfogadását.

Beteg tisztviselők. Sipos György és Mihálovics Gyula városi tisztviselők betegségük miatt újabb szabadságot kértek.

Egyházak és iskolák.

A debreczeni új tanítók. A református egyház presbiteriuma vasárnapi közgyűlésén hat tanító állást töltöttek be. Megválasztották főtanítókul: Hatvani József demecseri, Karsai János biharmezőkeresztési, Varga Béla és Szabó István debreczeni ideiglenes tanítók, tanítónőkul Kiss Julia és Törő Mihályné debreczeni ideiglenes tanítónők.

Az iskolaszék ülése. A városi iskolaszék ma, kedden délután 5 órakor tartott ülést a városházán. Ez alkalommal fogják bejölteni az ujonnan szervezett tanyai tanítói állást.

Tanoncoktatásunkról. A debreczeni iparos tanonciskola 6 osztályát látogatta 1101 iparostanonc. Az iskola 36 tanítóval működött és 22 ezer korona költséget emésztett fel. Az elmúlt év folyamán a tanoncoktatás gyakorlataiban, szakszerűbbé tétele eredményesebb irányban történt. Mindazonáltal e tekintetben igen lassan halad iskolánk előre. Ennek természetes okai vannak: tanoncaink rendkívüli kezdetleges előképzettséggel rendelkeznek, a másik oka a kisiparosok életviszonyainak szigorúsága. Az első az szükségessé teszi az oktatás legelemibb részén való kezdetét, amásik okon a nappali oktatás segít, amely iparosainkat némileg kimélni fogja. A kereskedő tanonciskola négy osztályát 181 tanuló látogatta. Ebből sikerrel levizsgázott 181 tanuló. A tanítás, a ministerileg jóváhagyott tanterv szerint történt. Itt meg főleg az a hiba, hogy némelyik tanuló üzleti okok miatt nem látogathatta elég szorgalmasan az iskolát. Mások pedig az, hogy kisebb kereskedőink zsenge korban veszik fel tanulóikat azért, hogy ne legyen iskolaköteles tanulójuk. Ezen csak az új ipartörvény segíthet hathatósan.

UJDONSÁGOK.

A Debreczeni gazdák Kecskeméten.

Gazdasági egyesületünk kecskeméti tanulmányútjában résztvettek: Király Gyula, Körner Adolf, Török Gábor, Ajbóth Mihály, Cséthy János, ifj. Török Gábor, Gáll Ferencz, dr. Rácz Lajos, Polgár József, Balogh Ferencz, ifj. Kertész János, ifj. Kertész István, Kertész László, Tóth András, Szücs István, Erdei Péter, Polgári István, Balogh János és Rácz Lajos gazd. egyesületi titkár. A Szabolcs megyei gazdasági egyesület Szikszay Sándor titkár vezetésével mellett 4 taggal vett részt a tanulmányútban.

A kirándulók június 28-án szerdán este érkeztek Kecskemétre. A vasutnál Koriányi János ezred egy. elnök és Kenéz Zoltán tífkar, Szegedi György tanácsnok és nagyszámú gazda közönség fogadta, ismerkedési estén megjelent Kedva Elek polgármester és 25-30 gazda.

Csütörtökön a Mathiási szállótelepet és a város Szikrai szálló telepét tanulmányozták. Pénteken a Bugaczi szamos martin díjazást tekintették meg. A bíráló bizottságba Balogh Ferencz, Polgári József, Kertész László és Szücs István debreczeni gazdák is bevásztattak.

A tanulmányi kirándulásban résztvevő debreczenieket a kecskeméti mindenütt kitüntető szivességgel fogadták — Kada Elek polgármester — a városi tanács tagjai, az intelligencia és a gazda közönség számos tagja részt vett egy a társas ebédeken — mint a bucsu estélyen. Az elutazáskor a vasutnál ugy Kada Elek polgármester mint a gazdák szívélyes bucsut vettek a Debreczeniektől.

Városi zenekar.

A 39-ik gyalogezred zenekarának azon nevezetes botránya alkalmából, hogy nem tudták eljátszani kotta nélkül a magyar himnuszt, sőt utóbb — jóindulatból — czirkuszi nóták közé elegyítve profanizálták azt, felvetettük a városi zenekar szervezésének szükségességét a színházi zene bevonásával; azonban ugy látszik, hogy Szeged ebben is megelőzi Debreczent. Ugyanis a Szegedi Naplóból „Városi zenekar” czímen a következőket olvassuk:

Szeged törvényhatóságának a katonai zenekarokkal szemben történt tegnapi állásfoglalása előreláthatólag messzemenő következményekkel fog járni. A katonai parancsnokságok — hivatkozással a fenn álló szabályzatra — bizonyára értesítik majd a városi hatóságot, hogy a zenekarok a jövőben is ez előirt alkalmakor a Gotterhalté játszani fogják és esetleges kellemetlenségek elkerülése végett a zenekarok már ez évben is beszüntetik a nyilvános hangversenyeket és egyéb polgári ünnepségen való részvételt. Bármily nehezebb is esik Szeged közönségének a két elsőrendűnek elismert zenekar által nyújtott művelés elmaradása, a törvényhatóság valóban magasabb szempontok által vezéreltetve a Gotterhalte kérdésében más határozatot, mint aminőt hozott, nem is hozhatott. A magyarság által soha nem ismert osztrák császári himnusz kiszorítása a közös hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadseregnél, csupán egy szeme a nemzeti követelések láncolatának, mely a magyar állami önállóságot, Magyarország függetlenségének kidomborítását teljes mértékben kifejezésre fogja juttatni s amelynek kivívása előtt a most országosan folyó nemzeti küzdelem a nép széles rétegeinek keserves kiábrándulása nélkül a fegyvert le nem teheti. Szeged város közönségének zenei élvezetéről,

mely ma már általános szükséglet, a katonai zenekarok közreműködésének elmaradásával most már valami kielégítő módon gondoskodni kell. Ez pedig nem lehet más, mint egy kitűnő, magas színvonalon álló városi zenekar létesítése.

Restelni való állapot — hogy erősebb kifejezéssel ne éljünk — hogy Szeged, egy százezer lakosságú város, ne rendelkezék a külföldi, sőt kisebb magyarországi városok mintájára egy, a mai kor fejlettebb izlésének megfelelő és a hazai mű és népzenei művelő zenekarral. A zenekar létesítése és fentartása anyagi áldozatokkal járna ugyan, de ezek bőven megtérülnek a zenekarnak az egyházakban, a színházban, hangversenyeken való közreműködés révén. Ugy halljuk, hogy a városi zeneegyesület már legközelebb nagyobb memorandumban fölhívja a hatóság és törvényhatósági bizottság figyelmét egy városi zenekar megteremtésére.

— **Nemzetközi méhészgyűlés Debreczenben.** A hajdumegyei méhészgyűlést folyó hó 2-án, vasárnap délután tartotta meg Maurer Emil elnöklésével választmányi ülést. Ez alkalommal számos fontosabb jelleggel bíró ügy tárgyalatott. Többek között a méz értékesítéssel kapcsolatos raktárhelyiség kérdése, a gödöllői tanulmányi kirándulásról tett beszámolást, méhészeti segédeszközök kérelmezése az egyesület részére a földmívelésügyi minisztertől s ugyanonnan a szegényebb sorsú méhészeknek leendő kiosztás végett szakesszközök kérvényezése stb. S végül az egyesület kebeléből választott ötös bizottság tárgyalta a Debreczenben 1908 évben tartandó magyar-osztrák-német méhészeti vándorgyűlés előkészítéséről és az egyesület által kiadandó szakönyv összeállításáról.

— **Egy tudós a városi muzeumból.** Wossinszky Mór apát, a muzeumok és könyvtárak országos h. főfelügyelője ide érkezett és a városi muzeumot megtekintette: az ott látottak felett teljes meglepődését nyilvánította ki. A gyűjteményben levő kelta kardot pedig páratlan ritka, érdekes és értékes régiségnek véleményezte.

— **Öngyilkosság a Pavillon-laktanyában.** Debreczeni Ujság nevezetű laptársunk nagy előzékenyen a következő czáfolatot intézi hozzánk: „E czímen egyik laptársunk többször megemlékezett a napokban arról, hogy a Pavillon-laktanyában egy közlegény agyvalotta magát, mert tisztje felpofozta. Az ezredparancsnokságtól nyert értesülés szerint e hír teljesen alaptalan, a háziezrednél hetek óta nem történt öngyilkosság, sőt olyan nevű katona, amilyen nevet laptársunk a képzelt öngyilkosnak ad, az ezrednél nem is szolgált s nem szolgál”. Különösnek találjuk, hogy az ezredparancsnokság mi hozzánk nem fordult a hír eredetét illetően, mert nemcsak a tisztelt ezredparancsnokságnak, de a lapnak is érdeke alaptalan híresztelésnek a helyreigazítása. Ebben az esetben pedig a roszhiszemű czélzatosságot csak a közös eljárással állapíthatjuk volna meg, mert tudósítónk értesülését olyan helyről nyerte, hogy annak igaz lemondásában nem kételkedhetett.

— **A kiserélt Gotterhalte.** A Szegedi Napló-ból olvassuk ezt a jóízű kis történetet: A közgyűlés tudvalevőleg megvonta a katonabandától a 3200 korona városi segélyt azért mert templomi parádékon a Gotterhaltat huzzák. Ebből az ötletből ki-

folyólag mesélik az alábbi tréfát, amely valószínűleg nem történt meg, de — kár lenne, ha meg nem történnék.

Beállit Kukacz Lajos, a mi kitűnő cigányprimásunk a polgármesterhez. Egy ideig izgett-mozgott az előszobában, tőprengtet egy kicsit, majd neki bátorodott és ráköszöntötte Lázár Györgyre a jóreggelt.

— No mit hoz, Kukacz?

— Hát egy alázatos kis kéréssem volna nagyságos uram.

— Halljuk, halljuk!

— Azért a kis pénzért jöttem, a mit a tekintetes katonabandista uraktól tetszetek megvonni.

— Micsoda pénzért?

— Nagyságos polgármester ur, csókolom kezeit-lábát a méltóságos városi uraknak is, a nagyságos urnak is, tessék azt a csekély kis koronát az én bandámnak megutalványozni. Kirukkolunk mi, kezit csókolom, minden templomi parádékhoz és a Gotterhalte helyett azt muzsikáljuk, mikor a katonák lünek, hogy: *Mégis hunczut a német*... Elhuzzuk ugy, hogy a Kószó nagyságos ur, de még az Ob'áth nagyságos ur is rini fog örömeiben...

— **Halálozások.** Meghaltak: Kovács István r. kath. 64 éves, Tzucs Eszter ev. ref. 7 napos, Kovács Katalin ev. ref. 1 hónapos, Patai Lajos ev. ref. 1 hónapos, Juhász János r. kath. 2 hónapos, Horváth Béla ev. ref. 17 napos, Kostya András r. kath. 89 éves, Révész András r. kath. 4 hónapos, Mornos Ferencz g. kath. 1 hónapos, Klár Károly ev. ref. 4 hónapos, özv. Lukács Bálintné ev. ref. 82 éves, Kuk Gizella g. kath. 18 éves, Márványkövi Sándor r. kath. 5 hónapos, Magschina József róm. kath. 42 éves.

— **Andree, a gránátos.** Vilmos császár Berlinben nemrég a gránátos ezredet vizsgálva, beszélgetésbe elegyedett az első sorbeliekkel. Többek között valami brandenburgi származású gránátosra akadt, akinek Andree volt a neve. A császár azt kérdezte tőle, hogy tudja-e, kivel van névrokonságban.

— Igenis felség, az északsarki utazóval. A császár csodálkozva kutatta, hogy honnét tudja ezt a gránátos.

— A kapitány ur mondta, volt a válasz.

— És mi mindent mondott magának a kapitány Andreeról?

— Ó, nem sokat, felség; csak azt, hogy bárcsak vitt volna magával engemet is.

A császár nem tudta elfojtani nevetését és 5 márkát nyomva a becsületes gránátos kezébe, megjegyezte:

— Hát ilyen roszul csak nem leszünk.

— **Ellopták a biciklijét.** E. V. polgártársunk jókedvűen biciklizett a Simonffy utcán. Nem nagyon vigyázott az egyensúlyra s neki ment egy utszéli fának s a bicikliről lebukott. Nagyon fáradt volt s mert egy kicsit mámoros is, ahogy leesett ugy el is aludt, a biciklijé pedig ott fektűt mellette. Mig itt álmodozott, addig valaki kapva az alkalmon: biciklijét elemelte. A rendőrség nyomozza a bicikli tolvajt.

— **Eljegyzés.** Dr. Nyisztor Adorján, kir. törvényszéki vizsgálóbíró július hó 1-én eljegyezte Fábán Lajos Mór felső kereskedelmi iskolai tanár és helyettes igazgató leányát Jucikát.

— **Lányi Géza társulata** vasárnap este óta a Dreher-féle sörszarnokban tartja előadásait. Társulatának női és férfi tagjai nem nagy nevű, de becsületes igyekezetű színészek, nagyobbára a Magyar színház tagjai. Nem a brettli lábbal és kézzel dolgozó mutatványaival állnak elő, amelyhez az éneket hozzá kell képzelni, hanem — csak énekelnek. Azt pedig el kell ősmerni, hogy szépen énekelnek. Nem idegen, nemzetközi kuplékat, hanem szép, magyar-nótákat. Csak magyar fülnek, magyar szív-

nek való ez — és arról bizony a derék Lányi Géza nem tehet, hogy Debreczenben olyan kevés a magyar nő'át szerető magyar ember. Akik azonban az előadást végig hallgatták, gyönyörködtek benne, mert trágárság és ocsmányság nélküli előadásban volt részök. A ma esti előadásra felhívjuk a meg nem méltéyzett lelkű közönség figyelmét.

— **Esküvő.** Fülöp József számvevő őrmester f. hó 9-én tartja esküvőjét Königstein Leonka kisasszonnyal Sajó Szent-Péteren.

— **Rejtélyes öngyilkosság.** Vasárnap hajnalban a Zöldia szállóban öngyilkos lett Gallai Antal 39 éves eztergályos, aki két nővel szült ott meg. Az egyikről azt írta a vendégkönyvbe, hogy a felesége, a másik pedig a sógoronője, a felesége huga. Hajnalban a férfi kiment a szobából, majd visszatért és föbe lőtte magát. A lövés azonnal megölte. A két nő felriadt, de mikor az orvos nem állhatván jaggatásukat, kiküldte őket a szobából, megszöktek. Nagyon valószínű, hogy a két nő teljesen idegen volt, mert nyomtalanul eltűntek. Alighanem okuk is lehet rá, nehogy a rendőrség kinyomozza őket, mert akkor kellemetlen.

— **Ingatlanok forgalma.** Kovács Béla veszi a debreczeni 6107 sz. tjkvben foglalt 300 négyszögöl homokkerti szőlőt a Takarékos és hitelintézetektől 3300 kor. — Barla Jakab és neje Pollák Arabella veszik a debreczeni 6107 sz. tjkvben foglalt 293 négyszögöl Homokkerti szőlőt a Takarékos és hitelintézetektől 3800 kor. — ifj. Heynke Oszkár és neje Balog Mária veszik a debreczeni 6107 sz. tjkvben foglalt 292 négyszögöl homokkerti szőlőt a Takarékos és hitelintézetektől 3150 kor. — Kiss Lajos és neje Farkas Margit veszik a debreczeni 906 sz. tjkvben foglalt 800 négyszögöl ujosztású földet Garéby Páltól 960 kor. — Bikfalvi István veszi a debreczeni 9101. számú telekjegyzőkönyvben foglalt 303 négyszögöl majorsági földet Kerekes Géza és nejétől 588 kor. 2 fillérért. — Tamás István és neje veszik a debreczeni pusztai ebesi 70. sz. tjkvben foglalt 8 hold 700 négyszögöl tanyaföldet Kovács Sándor és neje Csobán Zsuzsánától átruházás czímen 4000 koronáért.

— **Eljegyzés.** Reich Bernát a Nasch József helybeli nagykereskedő cég üzemeltetője eljegyezte folyó hó 2-án Máramarosszigeten Nasch Áron takarékpénztári főkönyvelő leányát Mariska kisasszonyt.

— **Utcai botrány.** Meglehetősen utcai botrányt jelentett be a rendőrségre az éjjeli őrző. A rendőri jelentés így szól: A. M. főkörtész negyedmagával Török János 6. számú egyfogatu bérkocsist megtámadta, a bakról lehuzta és alaposan elverte. A rendőrorjárat a megvert bérkocsist a kerekék alól huzta ki. A kertész a négy társának nevét eltagadta. A vizsgálat folyik.

— **Olcsó árak feltűnést keltenek.** Utazó bőröndök, uti kosarak, kézi kofferek, kézi táskák, plaid szijjak, patent gyermek székek, gyermek kocsik, gumi labdák, nyári játékszerek nagy választék, gyári rakár a legolcsóbban Fisch Testvérek üzletében főtér.

Színház.

Színügyi bizottsági ülés.

Debreczen, július 3.

Ma délután 5 órakor tartotta ülését a színügyi bizottság Vecsey Imre főjegyző elnökielte alatt. Jelen voltak: Oláh Károly tanácsnok, színházfelügyelő, Aczél Géza főmérnök, Szent-Királyi Tivadar, dr. Fejér Ferencz, Zádor Lajos, Somogyi Pál, Berger Jenő és dr. Tóby Elek jegyző.

Legelőször a ruhatár kérdése került szóba. A mostani állapotok némileg tűrhetetlenek. A kérdést dr. Fejér Ferencz szerint a mostani diákhely felhasználásával lehetne megoldani. A főmérnök ellenzi a tervet, a kérdést a színház átalakítása alkalmával lehet megoldani. Oláh Károly indítványozza, hogy a két feljáró közti helyen létesítsék új ruhatár. A színügyi bizottság így határozott.

Tudomásul vették a színházfelügyelő jelentését, hogy a volt színházgázgatótól június 11-én átvétetett a felszerelés és átadatott az új színházgázgatónak.

Elhatározta a színügyi bizottság, hogy felhívja a tanácsot, hogy a páholyok rozzant butorzatát cserélje ki, mert a mostani butorzat már igen rossz karban van.

Felolvasták az új tagok névsorát amely a következők:

Első rendű női tagra: Arday Ida, drámai anya, Almási Lola vígjátéki és szalon színésznő, Jeszenszky Cs. Irén drámai hősnő, Tóti Frida operette és népszínmű énekesnő, Sz. Gárdonyi Teréz operette-komika, Koppán Margit operette-énekesnő, Körösmezei Margit drámai szende, Kis Irén komika, anyaszínésznő, Markovics Margit drámai szende, Polgár Ilon szalonszínésznő, Szabó Irma drámai naiva, Tomcsányi Margit naiva, Zilahy Gyuláné opera és operette énekesnő, Perczel Carola és Rózi magán tánczosnő, Radó Anna alt-énekesnő.

Elsőrendű férfi tagok: Árkosi Vilmos baritonista, Békefi Lajos tenorista, Békés Gyula jellemszínész, Dézsi Alfréd szerelmes bonvivánt, Horvát Kálmán énekes bonvivánt, baritonista, Polgár Sándor buffo komikus, Szakács Andor drámai hős, Sarkadi Vilmos operette-komikus, Szalóki Dezső burleszk-komikus, Kondor Ernő vígjátéki szerelmes, Krasznay Ernő lírai szerelmes, Zilahy Gyula szalonkomikus, Zajongi Elemér segédtenor és Balog Sándor segéd-baritonista.

Szerződötetett még az igazgató 12 nőt és férfit a karba. Táviratban tudatta Zilahy, hogy Radó Anna opera, operette és mezzo soprán énekesnőt szerződötette, értesítette egyúttal a színügyi bizottságot, hogy Horvát Kálmán baritonistáját az egyik fővárosi színház szerződéshez csábitja, tehát az esetre, ha Horvát Kálmán nem jönne, méltó helyettesről fog gondoskodni.

Tudomásul vették.

Végül a színházfelügyelő bemutatta a bérlok törzskönyvét és felolvasta a páholybérlok névsorát és beosztását. Ezt is tudomásul vették.

Mulatságok.

A Kossuth-dalkör hangversenye.

A debreczeni Kossuth-dalkör vasárnap esti hangversenye fényesen sikerült a Dobos-vigadó nagytermében. A hangverseny után kezdett tánc reggelig tartott. A sikerült mulatságban résztvett hölgyek névsorát itt közli tudósítónk:

Asszonyok: Özv. Cseresznyés Mihályné, Szuk Antalné, Madarasy Istvánné, Nagy Józsefné, Keresztury Jánosné, Vadnay Mártonné, Tóth Mihályné, Nagy Sándorné, Nagy Lajosné, Koszteczy Bertalanné, Szabó Györgyné, Janky Béláné, Szekeres Andrásné, Ács Gáborné, Hajdu Józsefné, Griczman Gyuláné, Erdey Gáborné, Kiss Istvánné, Ungváry Dánielné, Ungváry Imréné, Jóna Mihályné, özv. Erdős Károlyné, Bacsó Istvánné, Szabó Bálintné, Kokert Gusztávné, Mester Józsefné, Mester Sándorné, Elekes Béláné, László Andrásné, Kiss Ferenczné, Bodnár Józsefné, Pál Jánosné, Szabó Ferenczné, Szűcs Jánosné, Nogen Gyözőné (Lőcse) Bagi Istvánné, Mészáros Györgyné, Szekeres Istvánné, Kerekes Jánosné, Tóth Jánosné, Szentiványi Károlyné, stb., stb.

Urleányok: Cseresznyés Mariska, Novozál Emma, Madarasi Mariska, Kereszturi Rózsika, Nagy Juliska, Nagy Ilus, Vadnai Juliska, Keresztési Erzsike és Rózsika, Bán Erzsike, Nagy Ilonka, Szombati Rózsika, Ács nővérek, Kereszturi Esztike, Esztike Nagy Erzsike, Stéfán Erzsike, Bordón és Vilma, Kiss Mariska, Jóna Erzsike és Margit, Rokaji Mariska, Éles Mariska, Erdős Mariska, Matásziden Ilona, Elekes Juliska és Anna, László Esztike, Lendvai Boriska, Kiss Rózsika, Szűcs Juliska, Jeremiás Mariska, Bán Zsuzsika, Papenek Irénke, Ormos Irénke, Szabó Mariska, Prognér Margit, Nógé Vilma (Lőcse), Mészáros Esztike, Szekeres nővérek, Bagi nővérek, Szabó nővérek, Kerekes Erzsike, Kerekes Mariska, Tóth nővérek, Szentimrey Róza és Eszti, s még többek.

TÁVIRATOK.

Az ország ellenállása.

Budapest, július hó 3. Ma három törvényhatóság jelentette ki csatlakozását a nemzeti ellenálláshoz: Arad-megye, Zombor és Fiume szabad kir. városok. Fiumében Zanella Richárd képviselő indítványára csatlakoztak a nemzeti ellenálláshoz és pedig — egyhangulag.

Az uralkodó nyaralni akar.

Bécs, július 3. A felhivatalos jellegű Wiener Mittags-Zeitung írja, hogy az uralkodó kijelentette, hogy Ischlben nyaralni akar és nem óhajt foglalkozni a magyar válsággal őszig. Fejérváry szintén maradni fog Gasteinban és csak ősszel, a póttartfalékosokkal kezdi meg működését és folytatja egyéb katonai dolgokkal. (Ez az üres fenyegetés azonban nem fogja lohasztani a nemzeti lelkesedést.)

Fejérváry tervel.

Budapest, július 3. A darabont-kormány elnöke tárgyalni óhajt a szövetkezett ellenzék más tagjaival is, a kik eddig semmiféle meghívást nem kaptak. A képviselők azonban kijelentették, hogy még a meghívást sem fogadják el, mert semmi alapja nincsen, de nem is lehet a vezérek kijelentése után a párt tagjainak, az a terve pedig Fejérvárynak soha sem fog sikerülni, hogy a €7-es alapon álló pártokat a szövetkezésből különválassa. Ez a róka ravasz terv azonban nem fog sikerülni és nem akad a szövetkezett ellenzékhez tartozó képviselő, aki elárulásra kapható lenne.

Az orosz-japán háború.

London, július 3. A japánok Vladivosztk ellen vonulnak. A vasuti összeköttetést elvágták.

London, július 3. Tsuma környékén fog lezajlani a tengeri ütközet. A csapatok összpontosítása már mindkét részről megtörtént.

Az aratók bérharcza.

Barcs, július 3. Az aratók bérharcza kitört, a közeli pusztakra a katonaság és csendőrség vonult ki a rendfentartására.

Elmenekült a Potemkin.

Constanza, július 3. Vasárnap este a kikötő elé érkezett a *Knyaz Potemkin* nevű orosz hadihajó két torpedóval, amelyeknek egyike a kikötő bejárata előtt foglalt állást. A román hatóság egyetlen embert sem engedett partra szállani, viszont az orosz hajók legénysége szabad elvonulást követel. A kikötőparancsnokság a román tengerészeti kormánytól kért utasítást, hogy a fellázadt orosz hajók legénységével mitévő legyen. A nép nagy lélekességgel fogadta az orosz hajókat, ellátta őket bőven szénrel és élelemmel. A hajón husz forradalmár parancsnok, akiknek a matrózok feltétlenül engedelmeseknek. A fellázadt hajó szombaton este tünt el Odessából, ahol csak a Sebastopolból küldött Podjenosszev maradt. De nem tudni, hogy az is a zendülők hatalmában van-e vagy nincs? A fellázadt hajóban példás rend uralkodik.

Odessa, július 3. Kitünt, hogy a Podjenoscer hadihajón is kitört a lázadás. A matrózok a tiszteket részben megölték, a nagyrészt pedig bezárták a hajók fenekére. A kapitány, mikor látta, hogy nem bírja megfékezni a lázadást, agyonlőtte magát.

Odessa, július 3. A lakosság menekül a városból. Az osztrák magyar konzulátus alig győzi kiállítani az utjeveket. A város még mindig ég. A tengerre vattát és petroléumot öntöttek és felgyújtották. **Tizenöt hadihajó elégett.** Vasárnap a Katalin rakparton bombát dobta el ismeretlen tettesek, mely 15 kozákot megölt.

London, július 3. Nikolajev és Sebastopol kikötővárosokban, ahová átcsoportolták a lázadás, kihirdették az ostromállapotot.

Halottrabló és gyermekgyilkos asszony.

(Rémes bűnök.)

Budapest, július 3.

Az erzsébetfalvai csendőr Péter és Pál napján egy asszonyt hozott a pestvidéki törvényszék fogházába. Ez az asszony egyike ama bűnös nembereknek, kik a fejletlen magzat meggyilkolására kisebb-nagyobb összegért bármikor hajlandók.

Pénzszóvárgó természetűe pedig olyan erős volt, hogy nemcsak ezen az egy bűnös uton kereste a pénzt magának, hanem egy rábizonyult esetben úgy is, hogy egy haladó asszonytól lopta el a vánkossá alá rejtett bankókat ezerkétszáz korona értékben.

Szödi Istvánné születésűre már régóta gyanakodtak a községben, hogy titkos üzelmeket folytat olyan leányokkal, kikre nézve nagy erkölcsi vétség volna, ha apa nélkül gyermekeket hoznának a világra.

Olyan asszonyokkal is sokat látták őt, kik nem akarták, hogy családjuk gondját apró gyermekekkel tetőzzék és a jövőbeli gondot megsemmisítették Szödi Istvánnéval, aki száz koronáért már megszületett gyermekek kitételére szívesen vállalkozott. A mostanig tartott nyomozás, mely még befejezve sincsen, hat biztos magzatelhajtást tudott megállapítani, továbbá még azt is, hogy Demek Andrásné halálos ágyánál Szödiné egy másik társával, aki ugyan-

csak a bába mesterséget folytatta, kiloptak hatszáz forintot bankókban az asszony vánkosa alól.

A bűncselekmények egész lajstroma, amely mindezekig homályban volt, nyert most megoldást azzal, hogy Szödinét kézrekerítették. Ő ugyan a reá bizonyult hatvétkes magzatelhajtás és gyermekkitétel könökul tagadja, ugyszintén a társnője beismerése alapján már kétségtelenné vált ezerkétszáz koronás lopást, de a tagadás ugylátszik félelem csupán attól, hogy a beallott bűnök kapcsán újabb üzelmek pattannak ki majd, amely szomorú világításban mutatná be a község egy bizonyos rétegének asszony-népét, akinek bűnössége szorosán összefügg Szödiné esetével.

A nyomozást a szomorúan érdekes ügyben még be nem fejezték, és remélik, hogy napvilágra kerül a közeli napokban sok olyan elrejtett bűn, amelyet a mostanig tartó nyomozás kideríteni képes nem volt.

Az asszony a pestvidéki törvényszék fogházában van.

Törvénykezés.

Bíró és a dühödt uzsorás.

Botrány a törvényszéki palotában.

Budapest, július 3.

Ismeretes Meitner Jenő és társainak bűnpöre, akik önkénteseknek uzsora kamatra pénzt adtak kölcsön, váltókat irattak velük alá, mindenképen terrorizálták őket és számos fiatal egzisztenciát tettek tönkre. A derék szövetkezetnek feje Meitner Jenő volt.

Ez a Meitner, aki már többször volt büntetve, a fiatalembereket, akiket így kifosztott rendszerint elvitte feleségének Eötvös-utca 10 ik szám alatt levő kéteshírű házába, s a fiatalemberekkel a kölcsönadott pénzt rosszhírű leányok társaságában elmulattatja, Meitner és társai, valóságos rémei voltak a fővárosi kávéházaknak, mint a pióczák az akváriumban úgy ültek reggeltől estig a kávéházak tökörablakai mögött, gyanútlan áldozatokra lesve. — A veszedelmes társaságot április havában kerítette horogra a rendőrség, mikor is a kitűnő uzsoraszövetkezet előbb a Zrínyi-utcai palotába s onnan vizsgálati fogságba került. Hosszabb ideig voltak vizsgálati fogságban és csak sok könyörgésre és nagy biztosíték letétele után bocsátották a nemes kamatlovagok egy részét szabadon, a többi még most is vizsgálati fogságban van.

Pénteken hallgatta ki Szlávik vizsgálóbíró a banda vezérét, Meitner Jenőt.

— Ön visszaélt gyanútlan emberek hiszékenységével és több fiatal embert tönkretett — mondotta Meitnernek a vizsgálóbíró.

— Kikérem magamnak, felelte az uzsorás önértzetesen. Én Meitner Jenő vagyok! tudja-e ki az a Meitner?

— Tudom. Uzsorás.

— Nem igaz. Én cserkereskedő vagyok.

— Ön csak kiadja magát cserkereskedőnek.

Meitner erre rettenetes lármát csapott, szitkozódni, átkozódni kezdett, úgy, hogy a folyosón azt hitték, hogy odabent valami merénylet történik. Meitnert a vizsgálóbíró botrányesinálás miatt átadta a fogházörnek és magánzárkába csukatta.

Néhány órai fogság után ismét fölvezették a vizsgálóbíró elé. Meitnert, a ki kétszáz kor. rendbírságra ítélte.

Az uzsorások bűnpöre különben aug. havában kerül tárgyalásra.

Debreczeni ügyvédek a miniszternek. A Fejérváry-kormány igazságügy-minisztere, Lányi Bertalan most küldötte meg a debreczeni ügyvédi kamarának be-
köszöntő leiratát. A kamara válaszmányi

ülésén kimondotta, hogy a leiratra az alábbi vállalással felel:

Igazságügyminiszter ur!

Kamaránkhöz küldött leiratára hivatkozással tudatjuk, hogy kamaránk választmánya a leiratot hazafias aggodalommal vette tudomásul.

Debreczen, 1905. július hó 1 én.

(Aláírások.)

Elitelték Tóth Jánost. Tóth János ismert bűnperében az éjjel 12 órakor mondott ítéletet a törvényszék. Az esküdtek főlórai tanácskozás után súlyos testi sértés büntetésében találta bűnösnek s ennek alapján a törvényszék 9 havi fegyházzal sújtotta. Az ügyész megnyugodott, a vádlott semmiégi panasszal élt.

Közgazdaság.

Terményfőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.

Budapest, 1905. július 3

Készáru 15 magasabb, határidők a nagy forrásig folytán emelkedtek, délután eső hírekre hűvösebb időre ellanyhultak.

1905. októberi buza	15.66.—68
1906. áprilisi buza	16.10.—12
októberi rozs	12.66.—68
1905. májusi rozs	—
októberi zab	11.00.—02
1905. áprilisi zab	—
1906. májusi tengeri	10.60.—62
1905. júliusi	15.00.—02
szeptemberi	—
1905. augusztusi repce	23.60.—90

REGÉNY-CSARNOK.

Kisértet-látó.

18 — Amerikai bűntügyi regény. —

Ki lehetett az az ember, akinek nyomát előbb a Biddy lakásában találtam? Mit kerestett ott? Csak véletlenül tévedt oda vagy volt ott már máskor is, úgy elmegy oda ismét? Sokszor a tettes ellenállhatatlanul szokta fölkeresni azt a helyet, ahol a tettet elkövette, mert az ismeretlen kényszernek nem tudott ellentállani és ez lett később árulója is. Az a körülmény, hogy az áldozat feje és végtagjai most napvilágra kerültek, fölkelthette a gyilkos élő lelkiismeretét és az emlékeztet benne oly erővel támadt fel, mintha most követte volna el a gaztettet. Lehetséges tehát, hogy hasonló eset van előttem és az az ember, aki itt járt, maga a gyilkos volt, akiben föltemadtak a két év előtt elkövetett gaztett emlékei és a lelkiismeret mardosásai kényszerítették, hogy elmenjen a helyre, ahol a gyilkosságot elkövette. Ez esetben csupán arra kell várnom, míg ismét eljön, mert ez esetben föl-tétlenül eljön. Ha azonban véletlenül idegen tévedt a lakásba, akkor akár itéletnapig várhatnám a jószerencsét.

Már jó messzire jutott. Ezalatt besötétedett, de még nem volt itt az ideje, hogy a „vereskakas“-hoz czimzett vendéglőbe menjen. Elő akarta huzni az óráját, hogy megtudja hány óra van. Mikor a zsebébe nyúlt, a kis kulcsot rántotta ki, amelylyel a Biddy bóröndjét kinyitotta.

— Hopp! — mormogta magában. Hogyan is került hozzám ez a kulcs? Ez nem az én rendes kulcsaim közül való. Nem is tudtam, hogy a pénztárczámban hordoztam. Mióta van nálam a kulcs?

Ide-oda forgatta a megrozsdásodott kulcsot, de nem jutott eszébe. Ekkor vette észre, hogy a híres „vörös kakas“ vendéglő közelében van. A villamoskocsi éppen ott állt meg, ahol Neckett. Eszébe jutott, hogy két év előtt, azon éjszakán, mikor Biddy

hulláját feltalálták, az utcán találta a kis kulcsot, amelyet azóta magával hordozott mindig, anélkül, hogy sejtette volna, milyen fontos lelet volt az. A kulcs kétségtelenül felnyitotta a Biddy táskáját, tehát akkor ezzel felnyitotta azt a táskát is, amelybe a feldarabolt holtestet tette a gyilkos. De az ilyen bőröndkulcsok nagyrészt egyformák és gyárilag készíttetnek, tehát lehetséges, hogy csupa véletlenség az egész.

Eltette a kulcsot, de ugyanabban a pillanatban megállt az utca közepén. Az agyán heresztil cikázott a gondolat, hogy Kedgick volt az, aki a kulcsot akkor megmondta volna. De nem láttam én itt valakit, skivel alig hittem, hogy itt találkozom. Vajjon kinél e helyett? Hátha ő járt itt fent? Vagy csak olyan alkalmi tolvaj lehetett?

Scadgers asszony nem vigyáz arra, hogy ki jön a házba és ki megy ki onnan. El is hihető, hogy ő nem látott senkit, mert különben felismerte volna.

— Különös igazán — mormogta magában — hogy éppen ez az ember vesztette el akkor azt a kulcsot, amikor a villamosról való leszállásakor leugrott és esietett. De hátha még sem ő vesztette el? Jól emlékszem, hogy utána is kiáltottam és megakartam kérdezni tőle, ő vesztette-e el a kulcsot, de akkorra már eltűnt. No de most se késő még, megkérdezhetem tőle.

Néhány lépést tett még, de aztán megint megállt valamely ablak alatt.

— Kedgick! — mormogta. Ez a név nem megy ki az eszemből. Itt bukott el akkor. Egyszerre szálltunk a villamosból. Milyen különös, hogy Barley irodájában is éppen így bukott el. Véletlen-e vagy részeg volt, nem tudom, de nagyon különös. Még furcsább, hogy mindkétszer a fejellen hullárról volt szó! Légy eszedem Neckett, nehogy hamis nyomra tévedj. Vigyázz jól vén vizsla. Az bizonyos, hogy itt érdemes lesz nyomozni, de vajjon igaz-e ez?

Már ekkor a „vörös kakas“ ajtajáig jutott. A toronyban a 8 órát harangozták.

— Kedgick! cikázott át e név a titkos rendőr agyán. Kedgick régi alkalmazottja a Barley és Biddy cégnek. Biddyhez csakis a cég alkalmazottjai jártak, tehát Kedgick egyike volt azoknak, akik a lakásán felkeresték olykor olykor. Kedgick kártyás ember és bár ő cég legrégebb alkalmazottja, még sem lehet olyan sok fizetése, hogy győzze. No de majd kitapasztalom én, hogy milyen nagyban játszik! Ez lesz a leghelyesebb. De nini, mi jut eszembe? Ma láttam kijönni őt a Blecker street 2. számú házból. Na öreg vizsla, ez már megint valami. De azért jól körül kell néznem, nehogy felsüljek. Az ilyen vén róka, mint én, nem fog ostobaságot elkövetni. Hiába, a látszat csal. Sokszor a véletlen körülmények megtevesztik az embert. Ez esetben sem lehet feltevésekre támaszkodni. Bizonyíték kell ide, megdönthetetlen bizonyíték. Azt az embert jól kell találnom, akinél a rablót takarékkönyv van. Ha ugyanaz, aki Biddy lakásán többször járt, ha ugyanaz a barna szakállú és kék szemüveget viselő szolga, aki 1890. szeptember 27-én az utitáskát elvitte, akkor megvan a gyilkos.

(Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenetek.

Ady Bandi urnak, a holnap. A nagyváradi Szabadságban (1905. július 2.) közreadott mókázását olvastam. E megrovásra csak annyit mondok, hogy nemcsak Ady Bandi ur, hanem más nagy költők is irtak már rossz verset, mégsem hőrosgködtek a jól kiérdemelt ítéletért. Ady Bandi ur a helyett, hogy verstalánynak beillő költeményét magyarázná meg (a mi pedig ráférne, mert még az Ady Bandi kedves öreg Zoltai mestere sem értette meg!) személyeskedik. Ha kedvem volna hasonló modorban folytatni az írást, akkor azt felelném, hogy fájdalom, miszerint nem tanultam ki az Ady Bandi ur által reám tukmált „mészáros mesterséget“; mert, e fajta „véres huskapcsos“ költészetet borzongva, oda lyukad ki a hajdu koponya, hogy a magyar költészet ligeteiben

berkeiben pazarul lehetne ám taglózni! De én sokkal szórakoztatóbbaknak találom Ady Bandinak az írásait, mintsem hogy lelkem volna másokat is ettől az élvezettől megfosztani; a mi pedig az Ady Banditól oly hálátlanul felhánytorgatott „homoki vinkót“ illeti az még mindig egészségesebb, mint az — abszint. Ha pedig Ady Bandiel felejtette volna már a „homoki vinkó“ ízét és demokrata föméltósága a leereszkedést megengedi, szívesen látom egy — kocszintásra. Béke velünk; annyival is inkább, mert az idő már későre jár, és sietek vacsorálni, meg a morcosos Lányi Gézáék szebbnél-szebb (nem Ady Bandi-féle!) nótáit hallgatni.

K. Gy. Debreczen. Megkaptam. Köszöni fogom!

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Angol blous zephyrek.

Francia batistok.

Mosó Grenadinok.

Székelly férfi mosó szövetek!

óriási raktára.

Divatos napernyők

Jó mosó széles Delainek

30 és 40 kr.

Cosmanosi mosó áruk,

120 cm. széles sima Batistok,

Női ruhavásznak, Zephirek

olcsó, szabott árakon kaphatók

Szabó Lajos fiai cégénél

DEBRECZEN, Rózsater.

Gallérok 12 krtól. kézzelők 20 krtól.

Nyakkendők 15 krtól feljebb.

Flanel és selyem turista ingek 120-tól.

Fehér és színes alsó szoknyák 120-tól.

Fiu és leány ruhák.

Empir s Reform kötények.

Mosó áruk nagy választékban.

Olcsó, szabott árakban

DOSZPOLY JÁNOS utódánál

Főter, Tisza-palota.

Uri táncztanfolyam.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Debreczen városában

nyári táncztanfolyamot

létesítek.

Mint szakképzett táncztanító azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legújabb és modern tánczokat taníthatom.

Magyarország legnagyobb városaiban a legelőkelőbb családoknál tanítottam és erről írott elismeréseim is vannak.

A táncztanfolyam július hó 8 án nyílik meg a „Bika“ szálloda cukrásztermében.

Beiratásokat elfogadok lakásomon Miklós-utca 18. sz. a kapuval szemben.

Tisztelettel

Steiner Márton

okl. táncztanító.

Felhívás

a t. gazdálkodók és géptulajdonosokhoz!

Ajánlom vizmentes asztagtakaró- és cséplőgépekre való ponyváimat, szegedi kender zsákokat, gyapju zsákokat, pokróczokat, zsákkötöző és dohányzsinégeket olcsó árban.

Kivánatra mintákat küldök.

WIENER ADOLF

gyári raktára, ponyva- és zsákkölcsön intézete

DEBRECZEN, Kossuth-utca 27. sz.

1 liter aradvidéki 30 kr.

1 „ magyarádi 40 „

1 liter szegszárdi vörös 44 „

Borszéki borviz

főraktár.

1 literes 34 fillér. — 1/2 literes 26 fillér.

Viszonteladók és vendéglősöknek külön előnyös árajánlat.

Lusztig és Bán

fűszerkereskedők

Simonffy utca 2. sz. (Városi bérház.)

A legfinomabb

Likőrök

házilag való előállítására, valamint kitűnő zamatu s kiváló jóságú

Rhum és Cognac

házilag való elkészítésére legalkalmasabbak a híres angol

Likőr és Rhum

kivonatok

melyek különböző fajokban igen jutányos áron szerezhetők be

Mihalovits Jenő

„Kigyó“ című gyógyszeráránban

DEBRECZENBEN, a városházzal szemben.

